

# London Universitet Kolleci

London Universitet Kolleci (*University College London*) Londonun mərkəzində Qover küçəsində yerləşir. Kolleç Birleşmiş Krallığın on aparıcı ali təhsil ocaqlarından biridir. Məktəbin açılmasında məqsəd irqindən, sinfi mənsubiyətindən və dinindən asılı olmayaraq istənilən şəxsin İngiltərədə ali təhsil ala bilməsi təmin etməkdir. Kolleç Britaniyanın "QS World University Rankings" jurnalının 2015-2016-ci tədris ili üçün reyting sıralamasında 7-ci, "Times

Higher Education World Reputation Rankings" jurnalının 2016-ci il üçün reyting cədvəlində 20-ci yerdədir. Ali məktəb Büyük Britaniyanın nüfuzlu ali məktəblərini birləşdirən "Rassel Qrupu"na, "G5" adlanan elit universitetləri sırasına, Avropa Universitetləri Assosiasiyyasına və Avropa Tədqiqat Universitetləri Liqasına daxildir. London Universitet Kolleci (LUK) Oksford və Kembriçlə birlikdə "Qızıl üçbucuq" adlı üçlükdə temsil olunur.

## Tarixi

London Universitet Kolleci 1826-cı ildə "London Universiteti" adı altında təsis edilib. London Universiteti həmin dövrdə daha çox dini məktəblər kimi tanınan Oksford və Kembriç universitetlərinə oxşar dönyüvi məktəb olaraq yaradılıb. Universitetin yaranmasını filosof Cerem Bentamin adı ilə bağlayırlar. C. Bentamin bu prosesdə iştirak etməsinə baxmayaraq, onun təhsil və cəmiyyət haqqında irisi sürdüyü radikal ideyalar kollecin yaradıcılarını, xüsusilə şotlandiyalı Ceyms Mil və Henri Brummu ruhlandırb. Universitetin əsas binası 1827-1828-ci illərdə Tomas Hosmer Şeferd tərəfindən inşa edilib. 1836-cı ildən London Universiteti London Universitet Kolleci kimi fealiyyət göstərməyə başlayıb. 1838-ci il noyabrın 28-də kral formanı ilə London Universitet Kollecinin nizamnaməsi təsdiqlənib. Bu təhsil ocağı yarandığı gündən bütün tələbələr, irqlərə və dirlərə aid olan tələbələri qəbul edib. 1878-ci ildən kollec qız tələbələri qəbul olunub. 1893-cü ildə İngilterədə ilk tələbə taşkilatı mehz burada yaradılıb.

1907-ci ildə yeni kral nizamnaməsi qəbul edilir və bütün institutlar London Universitetində birləşdirilir. Nizamnaməyə əsasen, institutlar müstəqil olaraq elmi dərcəcələr vermək hüququnu itirir, yalnız London Universiteti bu hüquq malik olur. Bu, 1977-ci ildək davam edir və yəni nizamnamə kollecin müstəqilliyini borpa edir. 2005-ci ildən başlayaraq London Universitet Kolleci müstəqil olaraq tələbələrinə elmi dərcəcələr verir. Bununla yanaşı, kollec London Universiteti ilə de six əlaqələr qurur.

2008-ci ildə London Universiteti Kolleci Britaniya universitetləri arasında ilk olaraq Avstraliya ilə bu ölkənin ərazisində Energetika və Rezsurs Məktəbinin yaradılması haqqında müavilə bağışlıb.

2010-cu ildən sonra ali məktəb genişlənməkde və öz strukturunu yeniləşdirməkədə davam edib. 2012-ci il yanvarın 1-də London Universitetinin farmokologiya məktəbi London Universitet Kolleci ilə birləşib. 2012-ci ildən mayında London Universitet Kolleci, London Imperial Kolleci və Intel şirkəti Intel Collaborative elmi-tədqiqat institutunu yaradıblar. Kollec və Təhsil İnstitutu 2012-ci ildən oktyabrında London şəhər məktəb sistemini inkişaf etməklənən həzirlanması, təhsil sahəsində tədqiqatların aparılması məqsədi ilə strateji alıyan yaradıblar. Bu proses 2014-cü ildə başa çatıb.

## Universitet bu gün

London Universitet Kolleci XXI əsrin əvvəllərinə kimi London Universitetinin tərkibində fealiyyət göstərib. Kollecin əsas kampusu Qover və Qordon küçəlerində yerləşir, lakin Londonun bütün ərazisində kollecin binaları mövcuddur. Əsas kampusun ərazisində "Euston meydani", "Uorren küçəsi", "Rassel meydani" və "Quc küçəsi" metro stansiyaları var. Kampusun ətrafında Britaniya Kitabxanası, Britaniya Müzeyi, Kral İncəsənət Akademiyası, Britaniya Tibb Assosiasiyyası, London Universiteti, Təhsil İnstitutu kimi məşhur müəssisələr yerləşir. Universitetin yeni binalarından London Nanotexnologiyalar Mərkəzinin, 2005-ci ildə şahzadə Anna və Çexiya Respublikasının prezidenti Vatslav Klaus tərəfindən açılmış Slavyan və Şərqi Avropa Medeniyyəti Məktəbinin binasını, Oftalmologiya İnstitutunu qeyd etmek olar.

sında xəstəliklərin yaranmasına sebəb olan bioloji, psixoloji və sosial prosesləri tədqiq edir.

Ümumilikdə, ali məktəbin 17 müxtəlif kitabxanası var. Kitabxanaların ümumi fonda 1,5 milyon cild-dən artıqdır. Kitabxanalar buraxılış elektron kart vasitəsilə mümkündür. Kitabxanalar "EUCLid" (Evklid) adlanan şəbəkə-kataloq sistemilə birləşir. On böyük kitab kolleksiyyasi kollecin əsas binasında yerləşən kitabxanadır. Otaqon binasında, kollecin mərkəzi gümbezinin altında rəssam Con Flaksman sonet eserlərindən ibarət Flaksman qalereyası yerləşir. İkinci on böyük kitabxana LUK Elmi kitabxanasıdır. Burada mühəndislik, riyaziyyat, coğrafiya, antropologiya elmlərinə aid kitab və jurnallar yığılib. Digər kitabxanalardan tibbi kitablar toplanan Kryusiform (xaçvari), Ətraf mühitin öyrənilməsi, Slavyan və Şərqi Avropa mədəniyyətləri kitabxanalarını qeyd etmek olar. London Universitet Kollecinin Lillian Penson yataqxanalarında məskunlaşmış bilərlər.

London Universitet Kolleci Təşkilatı 1893-cü ildə yaradıb və İngiltərənin on əcəmən tələbə teşkilatıdır. Bu təşkilat LUK-da təhsil alan tələbələrə geniş spektrde xidmət etmək üçün fealiyyət göstərir. Teşkilatın tərkibinə çoxlu klublar, kafeler, müxtəlif səyləncə mərkəzləri, idman kompleksləri, mağazalar və s. daxildir. Bunlardan Dramatik Cəmiyyət, Yoga və Meditasiya, Qayıq, Yüngül Atletika, Rəqbi klublarının misal göstərmək olar.

London Universitet Kollecinin daxil olmaq üçün UCAS (Universities and Colleges Admissions Service - Universitet və kolleclərə Qəbul Xidməti) onlayn şəklində eriza təqdim edilməlidir. Kolleclərə daxil olmaq istəyən əcəbli tələbələrən ingilis dilinin söviyyəsini müəyyən etmek üçün IELTS (7.5 bal) və ya TOEFL (630 bal) imtahanlarının nticicələri tələb olunur.

Bu gün Avropa universitetləri arasında birinci yerde dayanmağa iddialı ali təhsil ocaqları coxdur, onlardan biri de London Universitet Kollecidir. Bu ali təhsil müəssisəsi hədo London Universitetinin kolleci kimi fealiyyət göstərsə de Britaniyanın on hənəng elmi-tədqiqat mərkəzlərindəndir.

Ali məktəbin tələbələrindən 46 nəfər London Kral Cəmiyyətinin, 55 nəfər Britaniya Elmlər Akademiyasının, 10 nəfər Kral Mühəndislik Akademiyasının, 99 nəfər Tibb Elmləri Akademiyasının təqaüdünə layiq görürlər.

London Universitet Kolleci dönyanın on böyük axtarış-tədqiqat mərkəzlərindən biridir. Bu ali təhsil ocağı elmi-tədqiqatların maliyyələşməsinə xüsusi diqqət yetirir. Kollecin nəzdində LUK Energetika İnstitutu, LUK Komüpter Elmləri, LUK Cinyətkarlıq və Təhlükəsizlik, Foton Sistemlər (Kembriç Universiteti) birgə LUK elektrotexnika və elektrik mühəndisliyi, LUK Virtual mühit və vizualizasiya, molekulyar modellösdirmə və materialşünaslıq, Şəhər sabitliyi və felaket, Biokimya mühəndisliyi mərkəzləri fealiyyət göstərir. Həmin mərkəzlərde 9000-dən çox aspirant tədqiqatlar aparır.

Universitetin nəzdində bir neçə incəsənət və elm müzeyi fealiyyət göstərir. Bunlardan Misir və Sudan arxeoloqlarının nadir kolleksiyyaları saxlanan, cəmiyyət üçün daim açıq olan Piter Misir Arxeologiya, heyvanat aləminə, Dodo və Quaqqa dövrərinə aid qədim skelet nümunələri yerləşən, professor Edmund Qrant zoologiya və müqaviləsi anatomiya, 1855-ci ildə yaradılmış geologiya, 1847-ci ildə təşkil olunan, müxtəlif dövrlərə yayılmış incəsənət xadimlərinə əsərləri saxlanan incəsənət əsərləri Kolleksiyyalarını qeyd etmek olar. Eyni zamanda universitetin biologiya şöbəsində yerləşən, professor Frensis Haltonun şoxsi və laboratoriya əşyaları saxlanan Halton Kolleksiyyası, ali məktəbin fealiyyət göstərdiyi vaxtdan burada yaranan və işlənən cihazların, aletlərin, əşyaların saxlandığı Elmi Kolleksiyyalar Müzeyi, dönyanın müxtəlif güşələrindən tapılan, on qədim dövrləri əhatə edən artefaktların qorunduğu Arxeologiya Kolleksiyyaları İnstitutu mövcuddur.

Universitetdə təhsil alan tələbələrin əksəriyyəti kampusun yataqxanalarında yaşayır. Məşhur tələbə ya-taqxanalarından Artur Tattersal, Astor, Kempbel Şərq və Qərb, Ivor Evans və Maks Rayn, Frensis Qardner, Con Tovell, Con Conson, Con Safer, Ceyms Laythill, Qoldsmiit rezidensiyaları qeyd etmək olar. Evli tələbələr üçün də kollecdə lazımi şərait yaradılıb. Uşaq ailələr Bernard Conson, Houkrice, Nil Sharp, eləcə də

**Yerləşir:** Böyük Britaniya, Mərkəzi London, Blumsberi rayonu  
**Yaranma tarixi:** 1826-cı il  
**Tipi:** Dövlət  
**Akademik heyəti:** 7070 nəfər  
**Tələbələrin ümumi sayı:** 35615 nəfər  
**Rəsmi saytı:** [www.ucl.ac.uk](http://www.ucl.ac.uk)



Kollecin elmi-tədqiqat laboratoriyasında



## Büdcəsi və təhsil haqları

London Universitet Kollecinin 2016-ci il 31 yanvar maliyyə hesabına əsasən, öten tədris ilində ali məktəbdə təhsil alan tələbələrinin ümumi sayı 35615 nəfər olub. Onlardan 16830 nəfəri bakalavriat, 18785 nəfəri issa magistratura söviyyəsində təhsil alıb. Kollecin akademik heyəti 7070, inzibati işçilərinin sayı isə 4910 nəfər təşkil edir. Ali məktəbin endaumət fonundun höcmi 2015-ci il 31 iyulda görə 103,3 milyon funt-sterling qatıb. Öten maliyyə ilində kollecin illik büdcəsi 1,8 milyard funt-sterling, ümumi xərcləri 1,15 milyard funt-sterling təşkil edib. Kollecin illik büdcəsinin hacmine görə Oksford və Kembriç universitetlərinən sonra 3-cü yerdədir. Ali məktəbin əsas gəlirləri elmi tədqiqatlardan və grantlardan (427,5 milyon funt-sterling), akademik və ianə fondlarından (364,25 milyon funt-sterling), bələdiyyələrinin maliyyələşdirildiyi grantlardan (187,44 milyon funt-sterling) və investisiya və ianələrdən (6,06 milyon funt-sterling) əldə olunan vəsaitlərdən formalılaşdır. 2015-2016-ci tədris ilindən issa əcəbələr üçün təhsil haqlarının artırması istisna olunmur. Kollecdə müəllim-tələbə nisbəti 10:1-dir ki, bu da ali məktəbə təhsilsidə dərəcədən ələ olunması təmin edən kicikhecmi siniflərin yaradılmasına imkan verir. Kollecin konservatoru Prinsess Royal, rektoru Maykl Arturdur. Kollecdə dönyanın 150 ölkəsindən tələbələr təhsil alır. Ali məktəb 300-ə yaxın universitetlə elmi tədqiqatlar və mübadilə sahəsinə fəal əməkdaşlıq edir.

## Məşhur məzunları

London Universitet Kollecinin müəllim və məzunlarından 29 nəfər müxtəlif elm sahələrində Nobel mükafatına layiq görürlər. Məzunlardan 53 nəfər London Kral Cəmiyyətinin, 51 nəfər Britaniya Elmlər Akademiyasının, 15 nəfər Kral Mühəndislik Akademiyasının və 117 nəfər Tibb



2016-ci ilin məzunları

Elmlər Akademiyasının üzvləridir. Kollecin tanımış məzunları arasında dövlət xadimlərindən Çaim Herzog (İsrailin 6-ci prezidenti), Terri Devis (Avropa Şurasının sabiq baş katibi), Yan Luder (London şəhərinin sabiq meri), Əbdül Rəhman Əlqosaibi (Səudiyyə Ərəbistanının İngilterədəki sabiq səfiri), Bryan Devis (İngiltərə Lordlar Palatasının sabiq üzvü), Con Uayting Deyl (Margaret Tetcerin sabiq məsləhətçi, parlamentin üzvü), Jan Vincent-Rostovski (Polşanın sabiq maliyyə naziri), Juniçiro Koizumi (Yaponiyanın sabiq baş naziri), Terasima Munenori (Yaponiyanın sabiq xarici işlər naziri), Mahatma Qandi (Hindistan Müstəqillik Hərəkatının başçısi), Edvin Montaqunu (Hindistanın sabiq dövlət katibi) göstərmək olar. Nobel mükafatçılarından isə Otto Hahn, Uilyam Ramsey (kimya üzrə), Uilyam Breq (fizika üzrə), Rabindranat Tagor (ədəbiyyat üzrə), Ulf von Euler, Endru Huksli, Sir Bernard Katz, Peter Medavar, Bert Sakmann, Fransis Krikin (fiziologiya və tibb üzrə) adlarını çökəmək olar. Məzunlardan ilk telefonun yaradıcısı Aleksandr Bell, elektron lampanı ixtira etmiş Con Fleming dünya elminə öz töhfələri ni veriblər.

**Oruc MUSTAFAYEV,**  
"Azərbaycan müəllimi"